

VÍTANÁ POMOC LOGOPÉDOM PRACUJÚCIM S DEĚMI V OBLASTI RANEJ INTERVENCIE

RECENZIA MONOGRAFIE ROZVOJ KOMUNIKAČNÍCH A JAZYKOVÝCH SCHOPNOSTÍ OD BARBORY ČERVENKOVÉ¹

doc. Svetlana Kapalková, PhD.

Katedra logopédie Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského, Moskovská 3, 811 08 Bratislava

kapalkova@fedu.uniba.sk

Doc. Svetlana Kapalková, PhD.

Hodnotenie komunikácie detí v ranom veku je náročný proces. Vyžaduje veľa trpezlivosti, odbornej prípravy, ako i kreativity, nemenej ako aj schopnosť vidieť vývinové schopnosti dieťaťa v súvislostiach.

Kniha Barbory Červenkové prináša českému čitateľovi komplexný obraz jedného z možných modelov hodnotenia takejto ranej komunikácie dieťaťa. Rozširuje tým významne tému ranej intervencie nielen pre českých logopédov, ale aj pre iných odborníkov pracujúcich s deťmi v ranom veku. Zaplňa tým dôležité miesto v českom kontexte danej témy.

Autorka sa v knihe opiera o vlastné dáta z longitudinálneho výskumu dvoch chlapcov, žijúcich v Brne v rodine vysokoškolských vzdelaných rodičov. Ideovým zdrojom, ktorý v podstate aplikuje, je slovenský model výskumu profesorky Daniely Slančovej,² ako i samotný Laheyovej model, už adaptovaný pre slovensky hovoriace deti doktorandky Fečkovej-Kapalkovej,

a samozrejme pôvodná práca psycholingvistiky Margaret Laheyovej pre česky hovoriace deti. Za hranicou hodnotenia komunikácie je zaujímavé rozšírenie a prepojenie poznatkov na oblasť jej stimulácie, kde opäť jadrovo čerpá z už spomenutej pôvodnej slovenskej práce Fečkovej-Kapalkovej, ako i ďalších prác docentky Kapalkovej a profesorky Kesselovej. Opiera sa o citované ciele terapie na jednotlivých vývinových úrovniach, ktoré sú upresnené návrhom stimulácie. Najmä v ranejších fázach v knihe vhodne prináša opis efektívnych komunikačných stratégií napojených na konkrétne ciele intervencie. V knihe sa tak objavuje podrobnejší opis efektívnych stratégií komunikácie prevzatých od autorov Horňáková, Kapalková, Mikulajová.

Konkrétne je kniha rozčlenená na úvodnú časť, v ktorej Barbora Červenková približuje čitateľovi svoje teoretické východiská a veľmi prakticky a prehľadne uvádza zároveň návod, ako ďalšie kapitoly čítať a hlavne prepojiť s logopedickou praxou. Tie sú potom venované vždy jednému vývinovému obdobiu. V knihe sa postupne uvádza štádium predrečového vývinu, štádium jednoslovných viet, štádium dvojslovných viet, štádium holých viet a prvých trojslovných viet, štádium štvorslovných viet s rozvinutou prísudkovou časťou až po štádium súvetí. Vnútorne v každej kapitole nájdeme veľmi logické a pre odborníkov praktické členenie v zmysle od opisu, charakteristiky komunikácie cez stanovenie cieľov terapie pre dané obdobie až po charakteristiku rizikových faktorov, klinických

znakov možnej komunikačnej poruchy. Osobitne vhodná povšimnutia je časť, v ktorej napríklad autorka opisuje aj s príkladmi prácu v štádiu imitácie predrečovej vokalizácie u nehovoriacich detí. Vhodné prepojenie ponúka i relatívne nový vplyv gest na stimuláciu, resp. rozvíjanie slovnej zásoby detí, či konkrétne ich význam pre gramatické štruktúry v reči dieťaťa.

Veľmi inšpiratívne a veľmi zaujímavé sú posledné časti kapitol venované konkrétnym kazuistikám detí z klinicko-logopedickej praxe samotnej autorky. Autorka autenticky opisuje klinický obraz konkrétneho dieťaťa a opisuje v zásade základné smerovanie individualizovanej terapie v danom prípade. Verím, že práve toto ocení rovnako i každý čitateľ monografie.

V závere dúfam, že po knihe siahnu nielen logopédi, ale aj psychológovia, špeciálni pedagógovia, resp. iní dôležití ľudia, ktorí sa snažia ukazovať cestu rodičom a nielen hodnotiť, ale aj v terapii efektívne rozvíjať komunikáciu dieťaťa v ranom veku.

¹ ČERVENKOVÁ, Barbora. *Rozvoj komunikačných a jazykových schopností: u dětí od narození do tří let věku*. Praha: Grada, 2019. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-271-2054-3.

² Danú metodológiu Slančovej v českom kontexte uvádza aj lingvistka docentka Saicová-Římalová, ktorá longitudinálne sledovala jazykový vývin svojich detí, a komplexný obraz prepojenia pragmatického, sémantického a morfosyntaktického vývinu v češtine opisuje vo viacerých citovaných prácach v tejto knihe.